

بررسی رابطه میان مهارت‌های گفتگو و سبک‌های ارتباطی در خانواده با بهبود تربیت فرزندان دانش‌آموز

راحله زارع قنات نوی

دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور اشتهارد، اشتهارد، ایران.
rah70mos69@gmail.com

شماره ۹۰ / بهار ۱۴۰۳ (جلد سوم) / صص ۷۷-۸۵
چشم انداز حسابداری و مدیریت (دوره هفتم)

چکیده

نیاز به ارتباط از جمله نیازهای اساسی انسان است. در ارتباطات برخی از افراد بسیار موفق هستند و دیگران هم دوست دارند با آن‌ها ارتباط برقرار کنند. طبق مطالعات روانشناسی خانواده چنین افرادی به راحتی با دیگران ارتباط برقرار می‌کنند و احساسات خود را به راحتی بیان می‌کنند و رفتارهای همراه با احترام دارند. نظر به اهمیت این موضوع؛ محقق در پژوهش فعلی به بررسی رابطه میان مهارت‌های گفتگو و سبک‌های ارتباطی در خانواده با بهبود تربیت فرزندان دانش‌آموز پرداخت. این پژوهش از نظر هدف؛ کاربردی و از نظر شیوه انجام کار توصیفی-پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش حاضر عبارتست از کلیه والدین دانش‌آموزان شهرستان اشتهارد در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بوده و تعداد آنها که بر اساس نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شده بودند؛ ۴۰۲ نفر می‌باشد. یافته‌ها بیان داشت رابطه مثبت و معناداری میان مهارت‌های گفتگو در خانواده با بهبود تربیت فرزندان دانش‌آموز وجود داشته و رابطه مثبت و معناداری میان سبک‌های ارتباطی در خانواده با بهبود تربیت فرزندان دانش‌آموز وجود دارد.

واژگان کلیدی: والدین، فرزندان، مهارت‌های گفتگو، سبک‌های ارتباطی.

مقدمه

سبک‌های ارتباطی یکی از مسائلی است که در زندگی روزمره ما حائز اهمیت بسزایی است. ما همانند سایر حیوانات و احتمالاً با اجداد انسان‌نمای اولیه مان، از زبان رفتاری برای برقراری ارتباط بین خود استفاده می‌کنیم. این زمانی است که ما چیزی را در زمان واقعی همانطور که اتفاق می‌افتد درک می‌کنیم و بدون تأمل، آن را به اطلاع دیگران می‌رسانیم. خنده و سایر واکنش‌های احساسی نمونه‌های خوبی هستند. البته بسیاری از گونه‌ها، زبان‌هایی برای هشدار دادن به یکدیگر در مورد خطر دارند. زبان رفتاری نباید از پیش طراحی شده باشد. مردم برای بیان تجربیات خود از زبان استفاده می‌کنند. با این حال، هر زبان به طور منحصر به فردی برای بیان بخش‌هایی از تجربه ما اقتباس شده است و برای توصیف بخش‌های خاصی مؤثرتر است. باید دانست ما نمی‌توانیم یک نقاشی را به طور کامل با کلمات توصیف کنیم، یا احساسات را با اعداد توصیف کنیم و از آنجایی که تجربیات از فرهنگی به فرهنگ دیگر بسیار متفاوت است، نمی‌توانیم مفاهیم و ظرایف یک فرهنگ را به طور کامل به زبان فرهنگ دیگر بیان کنیم (مافی، ۱۳۹۹).

سبک های گفتگو

چهار نوع سبک رایج گفتگو وجود دارد که عبارتند از: منفعل، مهاجم، منفعل-مهاجم و صریح. که مناسب ترین و موثرین آن ها، صراحت است. شرح هر یک از سبک ها که در زیر آمده، به شما کمک می کند تا سبک گفتگوی معمول خود را با همسران مشخص کنید و بتوانید کارهایی را انجام دهید تا به گفتگویی صریح با یکدیگر برسید (مجابی، ۱۴۰۱).

گفتگوی منفعلانه

در یک گفتگوی منفعلانه، فرد نسبت به بیان افکار، احساسات و تمایلاتش و هم چنین روراستی و صداقت بی میل است و در واقع این افکار و احساسات را نزد خودش نگه می دارد. این روش ممکن است ناشی از اعتماد به نفس پایین باشد و به طور مشخص به منظور اجتناب از جریحه دار کردن احساسات دیگران و یا جلوگیری از سرزنش به کار گرفته شود. با وجود این که ممکن است این روش با قصد و نیت خوبی به کار رود. ولی عمدتاً باعث احساس رنجش خاطر، سردرگمی و بدگمانی در فرد مقابل می شود. باید بدانیم گفتگوی منفعلانه، سدی در راه ایجاد صمیمیت در روابط است (گلمکانی، ۱۴۰۱).

گفتگوی تهاجمی

فرد دارای چنین سبکی همیشه طرف مقابل را سرزنش و متهم می کند و اغلب از بیاناتی از قبیل تو همیشه یا تو هرگز استفاده می کند. عموماً این روش هنگامی به کار می رود که یکی از طرفین احساس تهدید می کند و یا افکار و احساسات منفی دارد. در این سبک عموماً مردم سعی دارند که دیگران را مسئول احساسات خود قلمداد کنند (گلمکانی، ۱۴۰۱).

گفتگوی منفعل-مهاجم

افراد دارای این سبک به صورت نامشخص پرخاشگری می کنند، یعنی به صورت غیرمستقیم خشم خود را نسبت به دیگری بیان می کنند و انتظار دارند دیگری بداند که برای چه این کار را می کنند (قلندرزی، ۱۴۰۱).

گفتگوی صریح

فرد دارای این سبک بدون احساس ترس یا رفتار پرخاشگرانه، احساسات، خواسته ها و افکار خود را بیان می کند. هنگامی که در شیوه گفتگویی خود صریح باشیم، هم از حق و خواسته خود نگذشته ایم و هم احترام طرف مقابل را به جا آورده ایم. در واقع هم از یک سو حالت انفعالی نداریم و نمی گذاریم دیگران از ما سوء استفاده کنند و از سوی دیگر، نیازهای دیگران را می شناسیم و سعی می کنیم که خود را به نحوی معقول با آن ها تطبیق دهیم (بخشیان، ۱۴۰۱). صراحت، این احساس را به ما می دهد که از کار آیی و نظارت درونی لازم برخورداریم. چنین حسی به نوبه خود حس اعتماد به نفس و خود ارزشمندی را در ارتباط با دیگران افزایش می دهد. از آن جایی که صراحت همراه با توجه و احترام به نیازهای دیگران است، لذا افراد صریح، انعطاف پذیرند و همیشه صرفاً به دنبال خواسته های خود نیستند. گفتگوی صریح، این امکان را فراهم می سازد که افراد خود را به روش سالم، غیر تواضعی و بدون سماجت، نشان دهند و این به معنای عنوان کردن شفاف و مستقیم خواسته و مثبت و مودب بودن در گفتگو است (عباسی شمیرانی، ۱۳۹۵).

راه های تجزیه و تحلیل سبک های ارتباطی

برای تجزیه و تحلیل سبک های ارتباطی میبایستی موارد زیر را مد نظر داشته باشید:

۱. رابطه خود را در نظر بگیرید.
اگر با یک مافوق سر و کار دارید، ممکن است به شناسایی سبک رهبری و ویژگی های رهبری آن شخص کمک کند. درک اینکه چگونه یک فرد ارتباط برقرار می کند در ایجاد روابط موثر بسیار مهم است. او ابتدا تشویق می کند که بفهمید رابطه شما چگونه می تواند بر تعاملات شما تأثیر بگذارد (ترابی، ۱۳۹۴).
۲. از گوش دادن فعال استفاده کنید.
گوش دادن فعال یک استراتژی مفید است که می تواند به شما کمک کند سبک ارتباطی افراد را شناسایی کنید. گوش دادن فعال به معنای گوش دادن نه تنها با گوش، بلکه با چشم و قلبمان است. ما می توانیم این کار را با پرسیدن سؤالاتی انجام دهیم که به دنبال درک معنای پشت صحبت های هستند که گفته می شود. گوش دادن فعال همچنین به معنای عدم نتیجه گیری عجولانه است (چگل، ۱۳۹۷).
۳. به هوش هیجانی فکر کنید.
برای کمک به درک سبک ارتباطی افراد، توصیه می کنند که در سطح هوش هیجانی خود و همچنین فردی که با او صحبت می کنید، فکر کنید. فرهنگ بخش بزرگی از ارتباطات است. هرکسی با مجموعه ای از ارزش ها، باورها و تجربیات خود وارد تعامل می شود. زمانی که شخص دیگری به سبکی که شما به آن عادت ندارید ارتباط برقرار می کند ممکن است گیج کننده باشد. ممکن است مطمئن نباشید که در برخی شرایط چگونه پاسخ دهید. یا شاید نمی دانید چرا کسی به چیزی که برای شما عادی به نظر می رسد واکنش نشان داد. همه ما تعصبات ضمنی را با خود حمل می کنیم که ممکن است از آن آگاه باشیم یا ندانیم. حتی قبل از شروع صحبت، بر اساس مشاهدات اولیه، تجربیات گذشته و حتی سوگیری هایی که ممکن است از آنها آگاه نباشیم و برداشت هایی از شخص دیگری ایجاد می کنیم. ارتباطات نادرست و سوء تفاهم ها می تواند مانع ایجاد روابط قوی شود، بنابراین می تواند مفید باشد که بدانید هر کسی به روش خود صحبت می کند (حامد کرار، ۱۴۰۲).

اهداف پژوهش

- ≠ تحلیل و بررسی رابطه میان مهارت های گفتگو در خانواده با بهبود تربیت فرزندان دانش آموز.
- ≠ تحلیل و بررسی رابطه میان سبک های ارتباطی در خانواده با بهبود تربیت فرزندان دانش آموز.

فرضیه های پژوهش

- ≠ رابطه معناداری میان مهارت های گفتگو در خانواده با بهبود تربیت فرزندان دانش آموز وجود دارد.
- ≠ رابطه معناداری میان سبک های ارتباطی در خانواده با بهبود تربیت فرزندان دانش آموز وجود دارد.

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع تحقیقات رفتاری است. از دیدگاه هدف، کاربردی، از نظر ماهیت، توصیفی-پیمایشی و از نوع همبستگی، از لحاظ روش، میدانی و از لحاظ جمع آوری چارچوب نظری و پیشینه پژوهش، از نوع قیاسی و کتابخانه ای محسوب می گردد.

ابزار گردآوری داده‌ها

در پژوهش حاضر؛ ابزار گردآوری داده‌ها؛ اطلاعات کیفی پرسشنامه می‌باشد. در بخش میدانی، رایج‌ترین شیوه گردآوری داده‌ها، استفاده از پرسشنامه است که در پژوهش فعلی با استفاده از پرسشنامه، داده‌های مورد نظر، گردآوری و پس از وارد کردن داده‌های آن در نرم‌افزار Excel متغیرهای پژوهش محاسبه شدند. سوالات پرسشنامه در دو بخش سوالات عمومی شامل ویژگی‌های عمومی پاسخ‌دهندگان شامل جنسیت، سمت، تحصیلات، تجربه کاری و.... خواهد بود.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

مراحل روش تجزیه و تحلیل اطلاعات بشرح زیر است:

- ≠ جمع‌آوری اطلاعات لازم بر اساس پاسخ پاسخ‌دهندگان به سوالات پرسشنامه؛
- ≠ کمی‌سازی پاسخ‌های سوالات پرسشنامه به کمک نرم‌افزار Excel،
- ≠ انجام آمار توصیفی،
- ≠ انجام آزمون استنباطی،
- ≠ انجام آزمون K-S،
- ≠ تجزیه و تحلیل فرضیه‌های پژوهش به کمک نرم‌افزار Spss و smart PLS.

جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه

جامعه آماری پژوهش حاضر عبارتست از کلیه والدین دانش‌آموزان شهرستان اشتهارد در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بوده و تعداد آنها که بر اساس نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شده بودند؛ ۴۰۲ نفر می‌باشد. در پژوهش حاضر از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای استفاده خواهد شد. به طور کلی در روش‌شناسی مدلیابی معادلات ساختاری؛ تعیین حجم نمونه می‌تواند بین ۵ تا ۱۵ مشاهده به ازای هر متغیر اندازه‌گیری شده تعیین شود:

$$5Q < n < 15Q$$

که در آن Q تعداد متغیرهای مشاهده شده یا تعداد گویه‌ها (سوالات) پرسشنامه و n حجم نمونه است. با توجه به آنکه تعداد سوالات پرسشنامه ۶۳ سوال است، بازه قابل انتخاب برای تعیین نمونه آماری بصورت زیر تبیین می‌گردد.

$$315 < n < 945$$

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی پاسخ‌دهندگان

اطلاعات فراوانی متغیرهای جمعیت شناختی در جدول (۱) نشان داده شده است.

جدول (۱): اطلاعات فراوانی متغیرهای جمعیت شناختی

جنسیت		
درصد	تعداد	شرح
٪۷۶	۳۳۴	مرد
٪۲۴	۱۰۶	زن
٪۱۰۰	۴۴۰	تعداد کل

نتایج بررسی روایی و پایایی پرسشنامه‌ها

محقق برای حصول اطمینان از دقت و صحت نتایج بدست آمده از پژوهش خود، ناگزیر از ارزیابی ویژگی‌های فنی ابزار مورد استفاده در پژوهش خود (پرسشنامه) می‌باشد. ویژگی‌های فنی ابزار در دو مورد روایی و پایایی خلاصه می‌شود. روایی یا اعتبار ابزار تعیین می‌کند که آیا سوالات مورد استفاده در پرسشنامه، همان مفهوم مد نظر پژوهشگر را می‌سنجد یا خیر؟ از طرفی پایایی یا قابلیت اعتماد مشخص می‌سازد که ابزار اندازه‌گیری در صورت اجرا در شرایط یکسان تا چه اندازه نتایج یکسانی دارد. بدین معنی که اگر محقق پرسشنامه خود را دوباره و یا بصورت موازی اجرا کند و نتایج هر دو یکسان باشد، ابزار (پرسشنامه) از پایایی کامل برخوردار است. نتایج بررسی روایی و پایایی پرسشنامه‌ها در جدول (۲) نشان داده شده است.

جدول (۲): نتایج بررسی روایی و پایایی پرسشنامه‌ها

روایی (AVE > 0.5)	پایایی	
	پایایی ترکیبی (CR > 0.7)	ضریب آلفای کرونباخ (Alpha > 0.7)
۰/۶۱۲	۰/۷۲۰	۰/۸۵۶
۰/۶۴۵	۰/۷۶۵	۰/۸۵۴
۰/۶۱۵	۰/۷۰۴	۰/۷۹۹
۰/۶۲۹	۰/۷۰۰	۰/۷۲۸

بر اساس نتایج حاصله، چون ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی بیشتر از مقدار استاندارد ۰/۷ و مقدار روایی همگرا، بیشتر از مقدار استاندارد ۰/۵ می‌باشد، پایایی و روایی پرسشنامه‌های توزیعی تأیید می‌گردد.

بررسی روایی واگرا

در نهایت روایی رواگرایی سومین معیار سنجش برازش مدل‌های اندازه‌گیری در روش PLS است. روایی واگرایی در این روش از دو طریق سنجیده می‌شود: الف) روش‌های بارهای عاملی متقابل؛ (ب) روش فورنل و لارکر. در این تحقیق از روش دوم برای سنجش روایی واگرایی استفاده شده است. به زعم فورنل و لارکر روایی واگرایی وقتی در سطح قابل قبولی است که میزان میانگین واریانس استخراج شده برای هر سازه بیشتر از واریانس اشتراکی بین آن سازه و سازه‌های دیگر در مدل باشد.

جدول (۳): مقادیر روایی واگرایی

روایی (AVE > 0.5)	پایایی	
	پایایی ترکیبی (CR > 0.7)	ضریب آلفای کرونباخ (Alpha > 0.7)
۰/۶۱۲	۰/۷۲۰	۰/۸۵۶
۰/۶۰۳	۰/۷۱۹	۰/۸۰۲
۰/۵۵۹	۰/۸۰۲	۰/۸۶۴
۰/۶۰۲	۰/۸۶۸	۰/۸۸۸

نتایج بررسی همبستگی میان متغیرهای پژوهش

نتایج بررسی همبستگی میان متغیرهای پژوهش در جدول (۴) نشان داده شده است. همانطوری که مشخص است بین کلیه متغیرهای پژوهش همبستگی معناداری وجود داشته و در نتیجه امکان بررسی فرضیه‌ها با استفاده از روش معادلات ساختاری میسر است.

جدول (۴): نتایج بررسی همبستگی میان متغیرهای پژوهش

متغیر	مهارت‌های گفتگو	سبک‌های ارتباطی	تربیت فرزندان
مهارت‌های گفتگو	۱	--	--
سبک‌های ارتباطی	۰/۴۱۰	۱	--
تربیت فرزندان	۰/۶۲۵	۰/۶۱۶	۱

بررسی بار عاملی سوالات پرسشنامه‌ها

بارهای عاملی از طریق محاسبه مقدار همبستگی شاخص‌های یک سازه با آن سازه محاسبه می‌شوند. نتایج بررسی بار عاملی سوالات پرسشنامه‌ها در جدول (۵) نشان داده شده است.

جدول (۵): نتایج بررسی بار عاملی سوالات پرسشنامه‌ها

پرسشنامه	بار عاملی	بار عاملی	بار عاملی	بار عاملی
مهارت‌های گفتگو	۰/۴۲۵	۰/۱۸۵۴	۰/۵۰۴	۰/۱۷۴
	۰/۴۴۴	۰/۶۹۵	۰/۵۸۸	۰/۴۹۰
	۰/۶۲۵	۰/۴۹۹	۰/۵۹۶	
	۰/۵۲۱	۰/۵۰۰	۰/۵۴۱	
۰/۵۴۴	۰/۵۶۵	۰/۵۵۵		
تربیت فرزندان	۰/۵۶۹	۰/۵۲۲	۰/۵۹۵	۰/۵۶۵
	۰/۶۲۵	۰/۴۷۷	۰/۵۷۸	۰/۵۱۶
	۰/۶۵۵	۰/۴۹۶	۰/۶۹۹	۰/۴۷۱
	۰/۴۴۸	۰/۴۸۷	۰/۷۸۵	۰/۴۶۰
	۰/۵۰۲	۰/۴۱۰	۰/۵۹۹	۰/۵۰۶
	۰/۵۹۳	۰/۴۴۴	۰/۶۰۲	۰/۵۵۸
سبک‌های ارتباطی	۰/۵۰۴	۰/۴۲۲	۰/۷۶۵	۰/۷۵۸
	۰/۵۰۵	۰/۴۸۹	۰/۶۸۹	۰/۵۱۶
	۰/۴۷۷	۰/۴۵۲	۰/۶۵۵	۰/۸۷۷
	۰/۴۵۳	۰/۷۵۴	۰/۵۶۷	۰/۸۲۵
	۰/۸۰۰	۰/۶۶۶	۰/۵۶۸	
	۰/۵۷۴	۰/۶۳۷	۰/۷۷۵	

به لحاظ آنکه برای تمامی سوالات پرسشنامه‌ها، ضریب بار عاملی بیشتر از مقدار استاندارد ۰/۴ است، می‌توان نتیجه گرفت واریانس بین سازه و شاخص‌های آن؛ از واریانس خطای اندازه‌گیری آن سازه بیشتر بوده و پایایی آن در مورد مدل اندازه‌گیری قابل قبول است. بعبارت دیگر، چون ضریب بار عاملی سوالات از حد استاندارد؛ بالاتر است، نیازی به حذف یا اصلاح هیچکدام از سوالات پرسشنامه نیست.

آزمون فرضیه‌های پژوهش

آزمون فرضیه‌های پژوهش بر اساس بررسی ضریب مسیر، اعداد معناداری t و ضریب تعیین (R^2) صورت پذیرفته است. ضریب مسیر بیان‌کننده وجود رابطه علی خطی و شدت و جهت این رابطه بین دو متغیر مکنون است. در حقیقت همان ضریب رگرسیون در حالت استاندارد است که در مدل‌های ساده‌تر رگرسیون ساده و چندگانه مشاهده می‌شود. ضریب مسیر، عددی بین -۱ تا +۱ است که اگر برابر با صفر شوند، نشان دهنده نبود رابطه علی خطی بین دو متغیر پنهان است. از طرفی ابتدایی‌ترین معیار برای سنجش رابطه بین سازه‌ها در مدل بخش ساختاری، اعداد معناداری t است. در صورتی که مقدار این اعداد از ۱/۹۶ بیشتر شود، نشان از صحت رابطه بین سازه‌ها و در نتیجه تایید فرضیه‌های پژوهش در سطح اطمینان ۹۵٪ است. البته باید توجه داشت که که اعداد t فقط صحت رابطه‌ها را نشان می‌دهند و شدت رابطه‌ی بین سازه‌ها را نمی‌توان با آنها سنجید. در نهایت دومین معیار برای بررسی برازش مدل ساختاری در یک پژوهش ضرایب ضریب تعیین (R^2) مربوط به متغیرهای پنهان درون‌زای مدل است. ضریب تعیین (R^2) معیاری است که برای متصل کردن بخش اندازه‌گیری و بخش ساختاری مدل‌سازی معادلات ساختاری به کار می‌رود و نشان از تأثیری دارد که نشان از تأثیر یک متغیر برون‌زا بر یک متغیر درون‌زا دارد. یکی از مزیت‌های اصلی روش Smartpls این است که این روش قابلیت کاهش خطاها در مدل‌های اندازه‌گیری و یا افزایش واریانس بین سازه‌ها و شاخص‌ها را دارد. نتایج بررسی فرضیه‌های پژوهش در جدول (۶) نشان داده شده است.

جدول (۶): نتایج بررسی فرضیه‌های پژوهش

فرضیه	ضریب مسیر (β)	اعداد معناداری t	ضریب تعیین (R^2)
رابطه معناداری میان مهارت‌های گفتگو در خانواده با بهبود تربیت فرزندان دانش‌آموز وجود دارد.	۰/۵۲۱	۱۰/۴۵۸	٪۹۰
رابطه معناداری میان سبک‌های ارتباطی در خانواده با بهبود تربیت فرزندان دانش‌آموز وجود دارد.	۰/۲۹۹	۸/۶۴۵	٪۵۵

نتایج بدست آمده از آزمون فرضیه‌ها به تفکیک مسیرهای موجود، بشرح زیر تبیین می‌گردد. در آزمون فرضیه اول، ضریب مسیر متغیر مهارت‌های گفتگو در خانواده برابر ۰/۵۲۱ و مقدار آماره t متغیر مذکور برابر ۱۰/۴۵۸ بوده و چون علامت آماره مذکور، مثبت بوده مقدار آن بیشتر از مقدار استاندارد ۱/۹۶ است؛ دال بر این مطلب دارد که رابطه مثبت و معناداری میان مهارت‌های گفتگو در خانواده با بهبود تربیت فرزندان دانش‌آموز وجود دارد که این امر؛ حکایت از تأیید فرضیه اول دارد. بر اساس ضریب تعیین مدل، حدود ۹۰٪ تغییرات تربیت فرزندان توسط تغییرات مهارت‌های گفتگو توضیح داده می‌شود.

در آزمون فرضیه دوم، ضریب مسیر متغیر سبک‌های ارتباطی برابر ۰/۲۹۹ و مقدار آماره t متغیر مذکور برابر ۸/۶۴۵ بوده و چون علامت آماره مذکور، مثبت بوده مقدار آن بیشتر از مقدار استاندارد ۱/۹۶ است؛ دال بر این مطلب دارد که رابطه مثبت و معناداری میان سبک‌های ارتباطی در خانواده با بهبود تربیت فرزندان دانش‌آموز وجود دارد که این امر؛ حکایت از تأیید فرضیه دوم دارد. بر اساس ضریب تعیین مدل، حدود ۵۵٪ تغییرات تربیت فرزندان توسط سبک‌های ارتباطی توضیح داده می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری حاصل از آزمون فرضیه اول پژوهش

فرضیه اول پژوهش حاضر، بدنبال برای پاسخی برای این سؤال بود که آیا رابطه معناداری میان مهارت‌های گفتگو در خانواده با بهبود تربیت فرزندان دانش‌آموز وجود دارد؟ به منظور آزمون فرضیه مذکور، با توجه به نتایج خروجی Smart PLS نتایج زیر حاصل شد.

نتایج حاصل از آزمون فرضیه اول پژوهش، بیانگر این مطلب بود که رابطه مثبت و معناداری میان مهارت‌های گفتگو در خانواده با بهبود تربیت فرزندان دانش‌آموز وجود دارد. این تأثیر با توجه به ضریب تعیین (۰.۹۰) قوی، و با توجه به احتمال PLS، معنادار می‌باشد. با توجه به این امر؛ فرضیه اول تأیید گردید که این یافته‌ها در انطباق با یافته‌های بنی‌مهد و بیگی (۱۳۹۱) می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری حاصل از آزمون فرضیه دوم پژوهش

فرضیه دوم پژوهش حاضر، بدنبال برای پاسخی برای این سؤال بود که آیا رابطه معناداری میان سبک‌های ارتباطی در خانواده با بهبود تربیت فرزندان دانش‌آموز وجود دارد؟ به منظور آزمون فرضیه مذکور، با توجه به نتایج خروجی Smart PLS نتایج زیر حاصل شد.

نتایج حاصل از آزمون فرضیه دوم پژوهش، بیانگر این مطلب بود که رابطه مثبت و معناداری میان سبک‌های ارتباطی در خانواده با بهبود تربیت فرزندان دانش‌آموز وجود دارد. این تأثیر با توجه به ضریب تعیین (۰.۵۵) متوسط، و با توجه به احتمال PLS، معنادار می‌باشد. با توجه به این امر؛ فرضیه دوم تأیید گردید که این یافته‌ها در انطباق با یافته‌های نیکبخت و همکاران (۱۳۹۸) می‌باشد.

پیشنهادها

خانواده، نخستین نهاد اجتماعی است که تأمین‌کننده نیازهای روانی و جسمانی افراد است. کودک از همان ابتدایی شیر خوارگی از محیط خانواده متأثر می‌شود و در بزرگسالی نیز این تأثیر پیچیدگی خاص خود را پیدا می‌کند. خانواده در رشد شخصیت فرزندان، تحکیم ارتباط میان اعضای خود و اعتلای فرهنگ جامعه و ... نقش و اهمیت بسزایی دارد. فرزند در خانه و در دامن والدین رشد می‌کند و آماده ورود به مرحله دیگری (دبستان) می‌شود. خانه و مدرسه در انجام وظایف تربیتی مکمل یکدیگرند. خانه مدرسه اول فرزند و مدرسه، خانه دوم اوست و اگر این دو نهاد روش‌ها و برنامه‌های هماهنگ نداشته باشند، در روند رشد کودک اختلال به وجود می‌آید. دو نهاد خانه و مدرسه نقش اساسی در تکوین شخصیت کودکان و نوجوانان دارند. بین روش‌ها و منش‌های خانه و مدرسه باید همسویی و تشابه وجود داشته باشد و یکی از این دو کانون، کار دیگری را خنثی نکند، بلکه به عنوان دو جریان هم‌دل و مکمل عمل کنند. مدرسه باید پیشاهنگ ارتباط با خانه باشد و با روش‌های گوناگون اسباب مشارکت فکری اولیا را در امر تعلیم و تربیت فرزندانشان فراهم کند. خانه و مدرسه به عنوان دو نهاد اصلی تعلیم و تربیت هر جامعه‌ای محسوب می‌شود. وضعیت موجود هر جامعه‌ای نتیجه یادگیری دیروز افراد در خانه و مدرسه است و وضعیت فردای هر جامعه در نتیجه سرمایه‌گذاری‌هایی است که امروز روی دانایی افراد در خانه، مدرسه و جامعه انجام می‌گیرد. نفوذ والدین در کودکان تنها محدود به جنبه‌های ارثی نیست، بلکه در آشنایی کودک با زندگی جمعی و فرهنگ جامعه نیز خانواده نقش مهمی را ایفا می‌کند. موقعیت اجتماعی خانواده، وضع اقتصادی آن، افکار و عقاید، آداب و رسوم، ایده آل‌ها، آرزوهای والدین و سطح تربیت آنان در رفتار کودکان نفوذ فراوان دارد. یکی از نیازهای اساسی والدین و مربیان در امر تربیت و پرورش اخلاقی کودکان، برقراری ارتباط سالم با آنهاست. ارتباط صحیح بین پدر و مادر و روابط سالم آنان با کودکان، اولین و مهمترین زمینه رشد و پرورش اخلاقی نونهالان است. اساس تربیت سالم نونهالان جامعه، بستگی کامل به سلامتی خانواده دارد و سلامتی خانواده مستلزم ارتباط سالم بین اعضای خانواده است. بسیاری از والدین علاقه‌مندند در خصوص یادگیری و عواملی که یادگیری را ممکن و یا میزان آن را افزایش می‌دهد مطالبی بدانند. حتی دانش‌آموزان مایل‌اند بدانند که چگونه و تحت چه شرایطی یادگیری بهتر صورت می‌گیرد و آنان چگونه می‌توانند از زمانی که در اختیار آنهاست، به مطلوب‌ترین

صورت برای یادگیری بیشتر در زمینه مورد علاقه خود استفاده کنند. تمامی برنامه های درسی و تمامی تلاش های معلمان به قصد ایجاد رفتار یا نگرشی خاص در افراد صورت می پذیرد و یادگیری پایه و اساس چنین رفتارها و نگرش هایی است. یادگیری مهم ترین روش کسب رفتارهای مطلوب است که عواملی مانند آمادگی، تجربیات قبلی، فعالیت دانش آموز، نقش محرک های درونی و بیرونی و معلم در آن تأثیر دارد.

پیشنهادهای آتی

در جهت روشن شدن ابعاد مختلف اهمیت پژوهش حاضر، پیشنهاد می گردد که به انجام پژوهش های زیر اهتمام ورزند. بررسی رابطه میان مهارت های گفتگو و سبک های ارتباطی در خانواده با بهبود تربیت فرزندان با تأکید بر نقش فضای مجازی.

بررسی رابطه میان مهارت های گفتگو و سبک های ارتباطی در خانواده با بهبود تربیت فرزندان با تأکید بر نقش ویژگی های روانی والدین.

بررسی رابطه میان مهارت های گفتگو و سبک های ارتباطی در خانواده با بهبود تربیت فرزندان با تأکید بر نقش ویژگی های شغلی والدین.

منابع

- ✓ بخشیان، فاطمه، (۱۴۰۱)، دیدگاه والدین و فرزندان آن ها درباره ویژگی های یک پدر و مادر خوب، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه یزد، پردیس علوم انسانی و اجتماعی - دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی.
- ✓ ترابی، طاهره، (۱۳۹۴)، تاثیر برنامه ی آموزش خانواده بر خودکارآمدی والدینی و نگرش نسبت به تربیت فرزندان در والدین دانش آموزان دبیرستانی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه هرمزگان، پردیس خودگردان قشم.
- ✓ چگل، معصومه، (۱۳۹۷)، شیوه های اجتماعی کردن فرزندان (مطالعه موردی: شهر ایلام)، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.
- ✓ حامد، کرار، الولید، محمد، (۱۴۰۲)، عوامل موثر بر آسایش مادر و تأثیر آن در تربیت فرزندان با تأکید بر منابع اسلامی، پایان نامه کارشناسی ارشد، موسسه آموزش عالی علوم انسانی، جامعه المصطفی العالمیه.
- ✓ عباسی شمیرانی، شکیبا، (۱۳۹۵)، ترجمه کتاب شیوه تربیت فرزندان، پارسا کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی.
- ✓ قلندرزی، عبدالکریم، (۱۴۰۱)، نقش رابطه عاطفی والدین در تربیت و سلامت فرزندان از نگاه قرآن و نهج البلاغه، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم، دانشکده علوم قرآنی زاهدان.
- ✓ گلمکانی، بهناز، (۱۴۰۱)، بررسی رابطه هوش هیجانی و انعطاف پذیری روانشناختی با بزهکاری در فرزندان طلاق کانون اصلاح و تربیت مشهد، پارسا کارشناسی ارشد، موسسه آموزش عالی حکمت رضوی، گروه روانشناسی و علوم اجتماعی - مددکاری.
- ✓ مافی، مهرانگیز، (۱۳۹۹)، تاثیر رسانه های اجتماعی بر تربیت فرزندان (مورد مطالعه: والدین منطقه ۲ شهر تهران)، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق - قیام دشت، دانشکده علوم انسانی.
- ✓ مجابی، سید سجاد، (۱۴۰۱)، مقایسه بین گرایش به اعتیاد، تربیت دینی و شادی و نشاط در فرزندان طلاق و عادی ساکن شهر قزوین، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور استان قزوین، مرکز پیام نور قزوین.